

z přírůstku na majetku za Dr. K-a. Podle § 7 zák. čís. 309/1920 může přednost domácnosti, v souzeném případě Dr. K., od příslušníka domácnosti, jehož jmění se při uložení dávky připočetlo ke jmění přednosty domácnosti, žádati náhradu částky z celé dávky poměrně na jeho připočtený majetek připadající a o případném sporu rozhodne příslušný řádný soud. Jde tudíž o to, zda oprávnění toto přešlo v tomto případě na stranu žalující. Jest tudíž příslušným řádný soud ku projednání sporné otázky a jest názor prvního soudu, že jde o nepřípustnost pořadu práva, mylný. Neprávem opírá první soud své rozhodnutí o náleznost čís. 4530 nejv. soudu, neboť tam šlo o jinou veřejnoprávní dávku (o dávku z přírůstku hodnoty), nikoliv o dávku z majetku ve smyslu shora cit. zákona. Rovněž mylný jest názor prvního soudu, že předpokladem takové žaloby jest příslušné rozdělení jmění berní správou, neboť takového rozdělení k výpočtu poměrné částky ve smyslu § 7 cit. zákona vůbec není třeba.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ze žaloby jest patrné, že žalující banka opírá žalobní pohledávku o skutkový přednes, že částku 4.857 Kč zaplatila na úhradu zákonné povinnosti žalované a že z tohoto právního důvodu jest žalovaná povinna jí nahraditi náklad na ni učiněný. Jest tedy podkladem žaloby poměr soukromoprávní, o němž přísluší rozhodovati řádným soudům pořadem práva (§ 1 j. n.). Nesejde na tom, zda při rozhodování o žalobním nároku bude snad způsobem předurčujícím řešiti též otázky veřejnoprávní k vysvětlení důvodnosti žalobního nároku v poměru k žalované a závazku žalované k poměrnému zaplacení dávky z majetku a z přírůstku na majetku ve smyslu § 7 (4) a § 54 zákona čís. 309/1920, jimiž se žalobní nárok odůvodňuje, při čemž bude lze soudům podle potřeby použití i ustanovení § 190 c. ř. s. Rozhodnutí ve sb. n. s. 4530, na které se dovolací rekurs odvolává, řeší docela jinou otázku na jiném skutkovém podkladu a nedopadá na věc, o níž tu jde.

Čís. 11301.

Veřejné obecní jatky nelze pokládati ani za podnik podrobený živnostenskému řádu, ani za podnik po živnostensku provozovaný ve smyslu prvního odstavce § 1 zákona o osmihodinové pracovní době ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.

Předpisy zákona čís. 91/1918 nevztahují se na obecní zaměstnance, jichž obec používá jako svých výkonných orgánů v takových oborech obecní správy, v nichž se projevuje její vrchnostenská moc na území obce.

Spadaly-li práce dozorce veřejných obecních jatek převážně v obor zdravotní a potravinové policie, byl obecním zřízcem zdravotní služby,

na něhož se nevztahovaly předpisy zákona čis. 91/1918. Lhostejno, že konal některé práce jiného druhu.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1931, R^v II 606/30).

Žalobce byl jateckým dozorcem na veřejných obecních jatkách města Frýdku. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na obci Frýdku zaplacení odměny za práci přes čas. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Žalobce se domáhá na žalované obci zaplacení zvláštní odměny za přesčasové práce a opírá svůj nárok jednak o zákon o osmihodinové pracovní době ze dne 19. prosince 1918, čis. 91 sb. n. a n., jednak o ustanovení § 11 odstavec VIII zákona o obecních zřízeních ze dne 17. prosince 1919 čis. 16 sb. z. a n. z roku 1920. Při posuzování žalobního nároku s hlediska zákona čis. 91/1918 jest řešiti otázku, zda se tento zákon vztahuje na žalobce, který byl jateckým dozorcem na veřejných obecních jatkách města Frýdku. Tato otázka je mezi stranami sporná a nižší soudy ji řešily různě. Prvý soud vyslovil názor, že žalobce byl k žalované obci ve služebním poměru veřejnoprávním a že se naň proto nevztahují předpisy zákona o osmihodinové pracovní době. Odvolací soud však s tímto názorem nesouhlasil a dovozoval, že by nebylo lze žalobci odepříti odměnu za práci přes čas z důvodu, že není v soukromoprávním poměru pracovním, i kdyby se mělo za to, že jatky žalované obce jest přičítati k podnikům uvedeným v druhém odstavci § 1 zákona čis. 91/1918; žalobu zamítl jen proto, že žalobcova odměna za přesčasové práce byla prý paušalována a obsažena v jeho služném s naturálním bytem. Dovolací soud uvážil o oné právní otázce takto: Podle prvního odstavce § 1 platí zákon čis. 91/1918 především pro »podniky živnostenskému řádu podrobené nebo po živnostensku provozované«. V § 27 čis. 39 živn. řádu jsou sice uvedeny i jatky pod nadpisem »živnosti, u kterých jest potřebí schválení provozovacího závodu«, ale z toho nelze ještě vyvozovati, že jsou živnostenskému řádu vůbec podrobeny také veřejné jatky obecní, o nichž se zmiňuje ustanovení § 35 živn. řádu. Jest totiž rozeznávati soukromé jatky, které jsou soukromými koncesovanými živnostenskými podniky a jsou ovšem podrobeny živnostenskému řádu, a veřejné jatky, zřízené a provozované obcemi z důvodů zdravotně-policejních. Jatky tohoto druhu jest pokládati za veřejně zdravotně-policejní zařízení, za veřejný podnik náležející obci jako právní osobě veřejnoprávní a určený k plnění správních úkolů uložených obci podle zákona. Obstarávání takovýchto úkolů zdravotní policie bylo obcím uloženo v článku V. bod 4 a 5 říšského zákona obecního ze dne 5. března 1862, čis. 18 ř. zák., v § 3 a) říšského zákona zdravotního ze dne 30. dubna 1870 čis. 68 ř. zák. a v § 13 zákona o nakažlivých nemocech zvířecích ze dne 6. srpna 1909 čis. 177 ř. zák. Ohledně žalované obce Frýdku jest poukázati i na ustanovení § 35 slezského zemského zákona ze dne 8. prosince 1869 č. 4 z. z. na rok

1870, jímž byl vydán obecní a volební řád pro město Frýdek. V § 35 tohoto zákona bylo uvedeno, že do samostatné působnosti obce náleží podle čís. 4. policie potravinová a podle čís. 5. policie zdravotní. Zřízení veřejných jatek obecních bylo státní správou obcím co nejdůrazněji doporučováno z důvodu veřejné policie zdravotní, potravinové a veterinářské. (Viz o tom Mayrhofer, Handbuch für den politischen Verwaltungsdienst, 1900, VI. svazek, str. 617, zejména výnos zemské vlády pro Slezsko ze dne 28. srpna 1894 čís. 15.160). Plní-li tedy obec takto veřejný úkol uložený jí zákonem, není to u ní živností, nýbrž jde o vykonávání veřejné správy a vrchnostenské moci. Z toho usuzuje dovolací soud, že veřejné jatky obecní nelze pokládati ani za podnik podrobený živnostenskému řádu ani za podnik po živnostensku provozovaný ve smyslu prvního odstavce § 1 zákona čís. 91/1918.

Druhý odstavec § 1 zákona čís. 91/1918 rozšiřuje ovšem platnost předpisu prvního odstavce také na »podniky, závody a ústavy provozované státem, veřejnými nebo soukromými svazky, fondy, spolky a společnostmi, ať jsou rázu výdělečného, všeužitečného nebo dobročinného.« Avšak toto ustanovení již podle svého doslovu zřejmě nezasahuje onen obor činnosti, kterou vyvíjí stát, země neb obec ve výkonu své moci vrchnostenské, a ani ostatní obsah zákona čís. 91/1918 nenasměřuje tomu, že jeho předpisům omezujícím pracovní dobu měla býti podrobena činnost i takových zaměstnanců, kteří jsou účastni při plnění úkolů vrchnostenské pravomoci státu, země neb obce. Se zvláštní povahou služby orgánů, používaných pro výkon této vrchnostenské moci, nebylo by lze srovnati na příklad předpisy § 3. o rozdělení pracovní doby a stanovení pracovních přestávek podle dohody mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, § 7 odst. (3) o prodloužení pracovní doby kolektivní smlouvou mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a § 12 odst. (4) o rozdělení pracovní doby osob, najatých ke služebním úkonům nepravidelně konaným a nepatrně namáhavým, podle volné úmluvy stran. Z těchto úvah vyvozuje dovolací soud právní názor, že se předpisy zákona o osmihodinové době pracovní čís. 91/1918 nevztahují na takové obecní zaměstnance, jichž obec používá jako svých výkonných orgánů v takových oborech obecní správy, v nichž se projevuje její vrchnostenská moc na území obce. (Viz též nález nejvyššího správního soudu ze dne 20. dubna 1931, č. 19 290/30, sbírka Bohuslavova č. 9203.)

Řešiti jest ještě otázku, zda spadají služby, jež konal žalobce jako dozorce veřejných jatek žalované obce, do rámce výkonu vrchnostenské pravomoci v naznačeném smyslu. Jak bylo již vyloženo, plní obec zřízením a provozem veřejných obecních jatek svůj veřejný úkol, který jí byl zákonem uložen. K tomu jest dodat, že zákonem ze dne 15. dubna 1920 čís. 332 sb. z. a n. bylo stanoveno, že o výkon zdravotní policie, obstarávané dosud obcemi, pečuje stát, že však předpisy tohoto zákona, pokud se týkají pomocného personálu zdravotního, nevešly dosud v účinnost, jak plyne z článku I. zákona ze dne 13. července 1922 čís. 236 sb. z. a n. Spadá tedy vydržování pomocného zdravotního personálu na dále jako dosud do působnosti obcí, ač zákon čís. 332/1920 prohlásil zdravotní službu, kterou tento pomocný personál vykonává, za obor státní péče. Podle § 3 a) dříve platného zákona o organizaci veřejné

zdravotní služby ze dne 30. dubna 1870 čís. 68 ř. zák. příslušelo obcím v oboru samostatné působnosti mimo jiné také provádění zdravotně-policejních předpisů v příčině potravin, ohledávání dobytka a masa a t. d. Tato působnost přešla sice podle § 4 zákona ze dne 15. dubna 1920 čís. 332 sb. z. a n. na správu státní, ale vydržování pomocných orgánů zdravotní policie bylo až dosud ponecháno obcím, takže činnost těchto orgánů jest nyní vlastně určena k podporování a uplatnění vrchnostenské moci státní. V souzeném případě není sporné, že žalobce byl úředně ustanoven dozorcem městských veřejných jatek, že vykonával obvyklé práce jateckého dozorce, zejména dohlížel na čistotu a pořádek v jatkách, činil zápisy o porážkách, opatřoval razítky ohledané maso, pečoval o odstranění zabaveného masa, vážil dobytek a maso, vybíral pro obec poplatky a přijímal bolety a dobytčí pasy. Žalobce mimo to sám přednesl, že také prohlížel maso uložené na jatkách, není-li vadné, že vyřezával části zabavených vnitřností a že ve své službě podléhal doзору městského zvěrolékaře. Uvedené žalobcovy práce spadají převážně v obor zdravotní a potravinové policie, pročez jest žalobce pokládati za obecního zřízence zdravotní služby, na kterého se nevztahují předpisy zákona čís. 91/1918 o osmihodinové době pracovní. Konal-li žalobce kromě toho některé práce jiného druhu (na př. ohřívání a pumpování vody), nemění to nic na základní povaze jeho služebního postavení jako pomocného orgánu zdravotní policie. Žalobcův nárok na zvláštní odměnu za práci přes čas nemá tedy v zákoně čís. 91/1918 opory. — V přípravném spise zmínil se žalobce o tom, že svůj nárok opírá i o ustanovení § 11 zákona o obecních zřízencích čís. 16/1920 sb. z. a n., ale na opodstatnění uvedl jen, že jatky jsou obecním podnikem a že tam, kde jde o podnik, závod neb ústav obecní ve smyslu druhého odstavce § 1 zákona čís. 91/1918, platí »eo ipso« též osmihodinová pracovní doba, i když zákon č. 16/1920 nemá o délce pracovní doby přímý předpis. V odvolání vytýkal žalobce, že první soud měl přihlídnouti též k ustanovení odstavce VIII. § 11 zákona čís. 16/1920, které prý přiznává obecním zřízencům nárok na zvláštní odměnu mimo normální plat a podle výpočtu na jeho podkladě jako hranici minimální. Odvolací soud se obíral i s touto žalobcovou výtkou, ale neuznal ji za opodstatněnou, protože zákon o obecních zřízencích čís. 16/1920 nemá ustanovení o osmihodinové pracovní době a protože službu žalobce jako jateckého dozorce nelze podle její povahy a způsobu zahrnouti do rámce osmihodinové pracovní doby. Dovolatel brojí proti tomuto názoru odvolacího soudu, ale jeho vývody jsou právně bezvýznamné, neboť, nehledíc k otázce, zda a pokud byl odstavec VIII. § 11 zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 16 sb. z. a n. z roku 1920 pozměněn předpisem odstavce prvního § 212 platového zákona ze dne 24. června 1926 čís. 103 sb. z. a n., má tento odstavec VIII. na mysli mimořádné úkony, nenáležející k pravidelným povinnostem zaměstnance, kdežto v tomto případě šlo vesměs o práce, které náležely k pravidelné službě žalobce v jeho funkci jateckého dozorce; z toho by nevybočovala ani žalobcem tvrzená nová povinnost, uložená prý mu v únoru 1927, by byl každou středu na jatkách až do 22. hodiny k vůli orazítkování masa odjinud dovezeného. Žalobní nárok nemá tedy právního podkladu, žaloba byla

nižšími soudy právem zamítnuta a dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn.

Čís. 11302.

Poštovní řád ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák., upravuje soukromoprávní poměr založený mezi státní správou a stranami poštovní nákladní nebo přepravní smlouvou. Pro výklad jeho platí obecná pravidla § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák.

K žádosti podle § 216 poštovního řádu o zjištění úbytku nebo poškození stačí, že žádost byla podána na poště a v úředních hodinách. Nezaleží na tom, jakými slovy byla žádost vznesena, stačí, že ji přednosta poštovního úřadu učinil předmětem úředního jednání. Prohlášení přednosta poštovního úřadu, že bude věc hlásiti ředitelství, zbavilo příjemce zásilky povinnosti, by podal na poště v úředních hodinách novou reklamaci. Jde na vrub poštovní správy, opomenul-li poštovní úředník sepsati protokol.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1931, Rv I 908/30.)

Žalující banka zaslala akciové cukrovarnické společnosti peněžní dopis, v němž bylo 20 kusů pětisícových bankovek, a udala cenu 5.000 Kč. Dopis vyzvedl na poště v dopoledních hodinách zřízenec H. akciové společnosti, odevzdal ho adjunktovi společnosti R-ovi, jenž dopis uložil do pokladny a otevřel ho odpoledne v přítomnosti správce K-a, při čemž bylo zjištěno, že v dopisu bylo jen 10 kusů pětisícových bankovek a 10 kusů obyčejného papíru téže velikosti jako bankovky. Ještě před 17. hodinou byl poslán na poštovní úřad zřízenec H., jenž vyřídil poštmistrovi P-ovi, by přišel do cukrovaru, že v zásilce scházejí peníze, sluha vyřídil vzkaz přednostovi poštovního úřadu v místnostech poštovního úřadu, když se v nich ještě úřadovalo, poštministr vyhověl žádosti a přišel hned do cukrovaru, tam mu byl ukázán vykradený dopis a vše bylo vysvětleno, načež poštministr odepřel sice sepsati protokol, ale na dotaz, co hodlá podniknouti, odpověděl, že věc ohlásí poštovnímu ředitelství. Proti žalobě banky, již společnost svůj nárok postoupila, na poštovní erár o zaplacení 5.000 Kč, namítl žalovaný najmě, že nebyly zachovány předpisy § 216 nař. min. obch. ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. O b a n i ž š í s o u d y z tohoto důvodu žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d uvedl v d ů v o d e c h: Odvolatel vytýká napadenému rozsudku, že nesprávně vyložil ustanovení § 216 pošt. ř. Ve směru tom však prvý soud zcela správně uvažoval, zda jsou tu předpoklady tohoto § pošt. ř., neboť nezachoval-li se adresát podle těchto předpisů, ztrácí nárok na náhradu škody a bylo by zbytečné obírat se důkazy o tom, že škoda mohla a také jen skutečně vzešla za dopravy poštou. Ve směru tom stanoví § 216 pošt. ř. ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. dosud platný: Kdy pošta přestává ručiti: 1. a) nárok na náhradu za zmenšení neb poškození cenného psaní uhasne tím, že se zásilka převezme, b) ne-